

tu neesi sniegs

Inga Pizane

2016-08-04

Grāmata izdota ar Valsts Kultūrkapitāla fonda atbalstu

Autore pateicas Starptautiskajai Rakstnieku un tulkotāju mājai Ventpilī

Redaktors Jānis Rokpelnis

Māksliniece Ieva Ekmāne

Datorgrafiskais noformējums: Iveta Paegle

© Inga Pizāne, 2016

© Ieva Ekmāne, mākslinieciskais noformējums, 2016

© SIA "Jāņa Rozes apgāds", 2016

ISBN 978-9984-23-581-3

* * *

Otrajā martā, kad laukā kautrīgi snieg,

tev mazliet ir bail

no pavasara, kas tevī kā bērns

aug aizvien lielāks.

Tu zini, cik pavasaris ir varens, kad liels.

Tu zini, ka pavasaris drīz dzims.

* * *

Pienēgu naktīs bez miega un nomoda
starp palikt uz vietas un soli uz priekšu –
aptuveni pa vidu būt.
Pavadot tumsu, satikt gaismu.
Aicināt trotuārus uz mājām,
apvest domas ap tuvāko stūri,
tīšām pazaudēt pēdas
un pirkstu nospiedumus atstāt vietās,
kur visbiežāk tevi nākas sastapt,
lai vismaz netīšām
tu man kādreiz pieskartos.

* * *

No nepazīstu
uz pazīstu labāk par sevi
mēs ceļojām tālu un ilgi.
Pārsniedzām ātrumus.
Ignorējām STOP zīmes.
Mūs pieķēra,
sodīja,
turēja,
palaida vaļā.
Līdz sasniedzām galapunktu.
Un tad mēs ceļojām atpakaļ
vēl tālāk un ilgāk
no pazīstu labāk par sevi
uz nepazīstu nemaz.

* * *

Varbūt tu esi tas,
kas man nepatīk sevī,
bet es vairs neatceros sevi
sevī vienu.
Es varētu tevi nocirst kā koku,
saskaldīt malkā,
izgatavot sētu,
kurai iemācītos tikt pāri,
vai atzveltnes krēslu,

kurā piedāvātu apsēsties kādam citam.

Bet, ja mēģinātu raut tavas saknes,

tās tāpat nāktu

tikai ar mani pašu ārā.

* * *

Debesis novelk mākoņus nost. Un zvaigznes.

Debesis šovakar ir aizdomīgi atklātas un kailas.

Es tā nevaru atklāties. Es sev tā neuzticos.

Man pavasaros no sevis mazliet ir bail.

Bail ir sev atzīt, ka varbūt kļūdas, ko pieļāvām,
nemaz nebija kļūdas.

Ielej man mazliet vīna.

Un izejam uz balkona

ieelpot pavasari.

Izejam izelpot bailes.

Bailes var izelpot.

Bailes nav mūžīgas, un debesis nav mūžīgi kailas.

* * *

Uzvij sev ligzdu debesskrāpī un dzīvo ar uzviju,

un tikai naktīs skrāpē sevi aiz dūsmām

par pussaldajām un sausajām dienām,

izraudot nikotīnu pa astoņpadsmitā stāva logu,

tumšajos debesu kaktiņos

un apdauzītajos pudeļu kakliņos

sazīmējot savas dvēseles kontūras –

uzvij sev ligzdu debesskrāpī

un skrāpē sevi naktīs,

kad pilnmēness sagrauj tavu miegu par ķīlnieku

un nepieņem izpirkuma naudu,

skrāpē sevi līdz pumpuram, bērnam,

līdz mātes pienam,

kamēr aizmiedz pats sev par spilvenu

un pamosties par gājputnu

debesīs aizmirstā kāšī.

* * *

mēs aizmirstam pieskarties,

kaut mūsu plaukstās
dzīvo
simtiem neīstenotu glāstu,
kas grib izrauties,
bet nav iekļauti
darāmo darbu sarakstā,
tie nav steidzami,
tos var atlikt
uz citu rītdienu,
kad atmiņā atbrīvosies
vieta un laiks.

* * *

Negludināti aizkari
un palagi.
Čīkst grīda
kopš pagājušā gadsimta.
Trokšņi un atmiņas
aizplūst pa logu,
kas laiž cauri,
kas nav nomainīts vēl
uz plastikāta.
Griestos – trīs izdegušas spuldzītes.
Vīns ir mūsu vienīgā gaisma
šajā istabā
viss pārējais klusē.
Mēs nepazīstam viens otru –
tā vieglāk
ir mīlēt un aizmirst.
Mēs meklējam biļetes
uz neatgriešanos,
bet cena ir pārāk augsta,
un drosme noplok, kad,
gaismai saskandinot ar tumsu,
pienāk rīts.

* * *

Mēs esam tik zems bezdelīgas lidojums,

ka lietus pēc mirkļa un vējš jau plēš aiz sevis
skursteņus, durvju rokturus un lamuvārdus.
Jā, mēs paši nu esam durvis bez rokturiem
un šķembas.

Ķieģeļi un fragmenti arī.

Es vienmēr ievads, tu – kāpinājums.

Kāpjam tik augstu, cik paši sev ļaujam.

Un krītam tik zemu!

Tik zemu, cik garīdznieks klanās.

Pēc tam sev tik augstu vairs neļaujam rāpties.

Aizveram durvis no iekšpuses
un atveram tikai kaimiņam reti,
kad tas ienāk pēc sāls.

* * *

Tu gribi izskalot viņu no krūtīm,
no matiem, no gotisko logu rūtīm.
Tu viņu baro no rokas, bet viņš dziļāk rok,
viņš palaiž nagus,
viņš zog, un
viņš neatzīstas.

Tavas jūtas pret viņu ir mazas, bet īstas.
Tev sāp katra lidmašīna, kurā viņš nelido pie tevis,
un katrs bērns, kurš nav jūsu.
Tavas jūtas drīzāk ir motorā rūsa.
Tu gribi pieaudzēt viņu pie nagiem,
pie skropstām un rītiem,
kad pamosties viena,
bet viņa jūtas ir lidmašīnas svītras,
nejauši uzvilktas
ar krītu.

* * *

upe līdz ceļiem
klusums līdz kaklam
kaklā kamols
nepateiktie vārdi
sažņaugtas lūpas

kā cietums
k dziedz
atbrīvo mani
pirms laika
acis kā izpletņi
var arī neatvērties
* * *

Kad nabassaitē ir pārrauta,
kastaņu mazulis krīt,
no ārējās čaulas šķīļas –
saknes dažreiz ir važas, bet vienmēr ir dziļas;
viņš savā zemē no saknes līdz galotnei viļas,
tā šķiet pelēka un lēna –
dzīvot un nomirt
mātes ēnā.
* * *

es esmu izaugusi no rutiņām un līnijām,
kopš pirmās klases es par baltu lapu cīnījos,
es esmu izaugusi no paslēpēm,
jo mazi bērni mani vairs nemeklē,
es vairs nedzīvoju ķeksīša pēc –
tu to izvilki kā skabargu no manis;
es esmu černobiļas bērns –
ne īsti gribēts, bet tomēr izauklēts,
es esmu izaugusi no klases vakariem,
šai pasaulē tagad dejo ar virtuāliem partneriem,
es esmu izaugusi no svešu cilvēku diktātiem
un varbūt mazliet arī no tevis...
es patveru divdesmit vienu gadsimtu sevī.
* * *

Šovasar pārdevu zemi
un nopirku sešas debesis –
visas izrādījās svešas.
Septītās
man
vasara

palika
parādā.

* * *

Mēs dzērām nakti no pudeles.
Drosmīgi apsaucām zvaigznes par maukām,
kas naktī spīd visiem,
kas neguļ un guļ.

*

Zvaigznes apvainojās un nesolīja mums
neko labu vairs.

*

Rītu sagaidījām kaili, glēvi un paģiraini.
Dvēseles saskandinājuši,
atvadījušies, nesatikušies.

* * *

puisis un meitene
pagalmā
iecērtas
ceriņu smarža
viņi nejūt
viņi pārāk tālu ir aizgājuši
sētnieks visu pagalmu applauj
viņiem apkārt
viņi nedzird
viņu šaurais redzesloks
padara viņus laimīgus
pārāk

* * *

Tropiskās vasaras naktīs
meitenes atgriežas mājās
pie vīrieša sava vai savas vientulības,
kas reizēm nozīmē vienu un to pašu.
Viņu basās pēdas patur noslēpumā
visus soļus, kas sperti,
un āda noklusē pieskārienus.
Viņu rokas smaržo pēc jūras,

pēc peldēšanas tālumā,
pēc atgriešanās krastā,
kur daudz, daudz smilšu –
sabirušu no saplēstiem
smilšu pulksteņiem.

* * *

Sievietēm patīk
vīrieši un vīni,
no kuriem var viegli apreibt,
vīrieši,
kuriem gribas ne runāt,
bet klusēt pretī,
vīni kā vasarā ievāktās atmiņas,
vīrieši kā gleznas,
kas turpinās ārpus rāmjiem,
vīni, ko uzsauc svešinieki,
vīrieši, kuriem nevar nepieķerties,
vīni, kas gāž no kājām,
vīrieši, kurus gribas ieplaukāt,
vīni ar skaistu etiķeti,
vīrieši ar skaistu saturu.

Sievietēm patīk
vīni,
pie kuriem nevar pierast,
un vīrieši,
kurus nevar pieradināt.

* * *

Es gribu pārvākties
uz laimīgāku
s e v i.
Un aicināt tevi uz sālsmaizi.
Paķer sarkanvīnu!
Dzersim no kakliņa!
Nebūs mēbeļu.
Neapagsim ar mantām.
Apaugsim

viens

ar

otru.

Tava roka aizmigs uz mana pleca.

Mans plecs vēl nekad

nebūs bijis

tik laimīgs un silts.

* * *

Pilnmēness vakariem piestāv

brīvdabas kino vai cirks, ko

pārtrauc pēkšņs pērkona negaiss,

cilvēki saskrien zem jumta,

saspiežas, nogaida,

nopēta transportu sarakstu

cerībā ieraudzīt maršrutu,

kas aizvestu projām

no nošķirtības

ja ne uz mīlestību,

tad vismaz uz nejaušu iekāri,

kuru pat nenojauš,

līdz piedzīvo

pilnmēness vakarā

divi līdz zosā dai salijuši un skaisti

cilvēki.

* * *

Es peldu pa vientuļiem viļņiem,

kas pārklāj mēmo upes gultni.

Upe ir starpniece,

kas pastāsta jūrai,

kā ezeram iet vai kalnam,

bet kā upei iet?

Es esmu laiva,

kas mēģina pietauvotes

tavu asiņu

krastam.

* * *

Vasara – uguns.

Rudens ir

ugunsdzēsējs.

Ziemu pārļaižam

klusi.

Apsniedz pelni.

Un miers.

* * *

Rudeņos krist

nozīmē

iekrist

sevī

vēl dziļāk

ar visu spēku

atsisties

pret

tevi.

* * *

Lietus pēc teātra

vienmēr ir skaistāks lietus,

tas brīdis, kad skatītāji izklīst pa Rīgu,

nesdami izrādi katrs uz savu pusi,

un divi no tiem esam mēs.

Mazliet možākām acīm, nekā ierasts,

mēs tveram tumsu,

ir oktobris – visas ietves ir tērpušās lapkritī –

un klusumu ritmiski pārtrauc mūsu soļi.

Kādā šķērsielā dzirdama sētnieka nopūta.

Mēs saskatāmies, it kā, lai pārliecinātos, ka

esam viens otram vēl blakus, un tad gandarīti

novēršamies

uz mūžu.

* * *

Tu ienāc istabā,

tev ir apburtie loki zem acīm,

baltas zeķes kājās un rudens matos.